

Tips bij het opvangen van een kat - Universiteit Utrecht

Help jij bij de nare situatie in de Oekraïne, door een gezelschapsdier (tijdelijk) op te vangen? Lees dan hier de tips om het dier herstel en veiligheid te bieden.

Katten

Katten die uit de Oekraïne komen, hebben niet alleen een lange reis achter de rug. Naast de vermoedelijke trauma's van de oorlogssituatie, is voor katten het wegvallen van hun thuis, een grote extra stressbron in hun leven. Katten zijn erg gehecht aan hun leefgebied. Katten zullen dus in de eerste tijd veel stress ervaren van de nieuwe omgeving en echt de tijd moeten krijgen daaraan te wennen. Pas daarna kan ook de verwerking van de trauma's gaan plaatsvinden.

Als de kat na aankomst in Nederland nog niet door een Nederlandse dierenarts is gecontroleerd, nog geen chip en kattenpaspoort heeft en mogelijk nog niet is gevaccineerd tegen de in Nederland aanwezige ziekten die het dier kunnen infecteren (feline parvo of kattenziekte, niesziekte (herpesvirus, calicivirus)), maak dan zo snel mogelijk een afspraak met je dierenarts. Houd de opvangkat in huis, gescheiden van je eigen dieren en van andere mensen behalve jijzelf, totdat de dierenarts het dier gezien heeft en jou informatie heeft kunnen geven. Zorg er in ieder geval voor dat jouw eigen dieren goed gevaccineerd en beschermd zijn tegen deze ziekten, voordat de opvangkat komt.

Tip 1 – Bereid de komst voor

Zelfs als je maar een uurtje hebt, voordat het dier bij je aankomt: bereid de komst van de kat(ten) voor. Zorg dat er een kamer in huis is, vrij van de geur van andere dieren, waar de kat bij wegkruipen of vluchten zichzelf niet kan verwonden. Check de ramen op ontsnappreventie. Als het de komende weken warm wordt, wil je de kamer kunnen luchten zonder dat een kat ontsnapt. Zeker bij kantelramen is dit van groot belang, omdat katten daar ook nog tussen kunnen zakken en levensgevaarlijk bekneld kunnen raken. Bevestig ontsnappreventie voordat de kat(ten) er zijn. Check of alles goed vast zit en of ook een kleinere kat niet ergens nog tussen kan komen.

Deze kamer wordt de veilige haven voor de kat(ten). De plek waar ze tot rust kunnen komen en met rust gelaten worden. Die rust zullen ze echt nodig hebben voor hun herstel. Vanuit die kamer, kan je ze stapsgewijs de rest van het huis laten verkennen. Hoe snel dit kan, laat de kat je zien. Als hij ontspannen op onderzoek gaat en niet terugvlucht naar 'zijn kamer', gaat het goed. Zorg dat bij verkenning van andere delen van het huis, de route naar 'zijn kamer' vrij is. Je staat zelf dus niet in die route als de kat jou ook nog spannend vindt. Naar buiten kan je opvangkat waarschijnlijk niet, tenzij hij aan een tuig gewend is of je een afgeschermd buitenruimte hebt.

Zorg vervolgens in de kamer voor voldoende waterpunten (liefst in verschillende typen bakjes – een kat kan gewend zijn aan een bepaald type waterpunt en dan niet of slecht uit andere bakjes drinken). Zorg voor voldoende kattenbakken (zie tip 2) en voor minstens drie verschillende lig- en schuilplekken. Dat kunnen simpele kartonnen dozen zijn met een dikke handdoek erin, maar uiteraard ook mandjes. Er moet in elk geval één, maar liever nog tweemaal een hogere plek zijn, die de kat goed kan bereiken. Daarnaast vinden veel angstige katten laag en ver wegkruipen fijn. Zorg wel dat je in geval van nood de kat nog kan bereiken. Een goede krabplek zal zeker helpen om de kat zich thuis te gaan laten voelen en kan ook ontstressend werken. Een krabpaal moet lang genoeg zijn voor de kat om helemaal gestrekt te kunnen krabben en daarnaast ook mogelijkheid bieden tot horizontaal krabben – of plaats die ernaast, bijvoorbeeld een kartonnenkrabbak – het liefst klemgezet, zodat deze niet omhoog komt als de kat krabt. Hoe meer klim- en klautermogelijkheden je veilig kan bieden in de kamer, hoe fijner voor de kat!

Plaats geen katten samen die elkaar niet kennen of die tijdens transport van elkaar gescheiden zijn geweest. Geef ze dan liever een eigen plek (kamer). Als ze gewend en ontspannen zijn, kan je stapsgewijs de gewenning opbouwen aan elkaar. Juist in een stressvolle situatie kan een multikatsituatie voor katten te veel zijn. Zijn katten echt bevriend, dan zie je ze elkaar direct opzoeken, bij elkaar schuilen, tegen elkaar aanliggen (zonder dat dit nodig is – meerdere mandjes, plekje in de zon etc, beschikbaar) en elkaar poetsen. Dan hoeft je ze uiteraard niet eerst te scheiden.

Tip 2 – Zorg voor meerdere kattenbakken en verschillend substraat

Natuurlijk reken je sowieso op het aantal katten plus één voor het aantal kattenbakken. Bij deze katten kan een bak extra echter verstandig zijn. Gestreste katten zijn 'gevoelig op de blaas' en katten kunnen zo sterk gewend zijn aan een bepaalde bak of kattenbakvulling (datgene wat je in de bak doet), dat ze een andere bak niet herkennen als een plek om te plassen. Dat kan leiden tot plassen op andere plekken, of tot een nog grotere kans op urinewegproblemen. Heb je de mogelijkheid om verschillende type kattenbakken te plaatsen, dan is dat echt fijn voor de kat. Zo kan je zien welk baktype zijn voorkeur heeft. Dus zowel een open bak, als een bak met een kap (maar geen klepje voorin – katten kunnen voorkeur hebben voor open of beschut, maar het klepje is voor eigenlijk elke kat hinderlijk). Als je ook nog verschillend kattenbakvullingen kan bieden, ben je echt deze gestreste kat aan het helpen. Als je weet welke kattenbakvulling gebruikt werd dan hoeft dat niet, maar het type vulling maakt echt veel uit voor de kat in het herkennen van een kattenbak als een plek om iets te doen. Als je ziet dat de kattenbakvulling onrust geeft bij het bakgebruik kan een handje tuinaarde door de kattenbakvulling soms helpen om de kattenbak toch attractief te maken. Dat is een truc die bij vele katten helpt. Haal de vieze plekken tweemaal daags uit de kattenbak en maak de bakken één keer in de week helemaal schoon.

Tip 3 – Houd voer en spel in de gaten

Een gestreste kat eet niet of slecht. Katten zijn erg gevoelig voor niet eten, maar gelijktijdig kunnen ze snel afvallen als ze niet eten. Je wilt dus weten of je kat eet. Als je weet welk voer de kat at en een vergelijkbaar voer kan vinden, is dat vaak zeer behulpzaam. Dit kan de kans op eten vergroten. Toch kan door de stress de kat zijn eten ook dan laten staan. Vul voerbakjes zo dat je kan zien of en wat eruit gegeten is. Bij meerdere katten wil je het liefst ook zien of alle katten eten. Maak eventueel met een camera opname bij de voerbak, om te checken wie er eet. Veel telefoons hebben de optie en een simpel standaardje daarvoor is niet duur, of met enkele boeken te maken, als de katten niet in je bijzijn durven eten en bij meerdere katten. Katten eten op een dag meermaals, kleinere hoeveelheden. Zorg dus voor beschikbaarheid van voer en/of meerdere voermomenten. Juist bij katten die aan je moeten wennen, kan voer een rustige wijze van contact maken zijn. Met geurig, smaakvol voedsel maak je vrienden. Plaats het voer in de ruimte waar de kat is. Doe dit op een plek waar de kat nog deels kan schuilen en/of makkelijk kan vluchten. Ga zelf op een andere plek in de ruimte zitten met iets te lezen. Hoe verder weg van de kat hoe beter in het begin. Als de kat eraan toe is, komt deze vanzelf naar jou toe (zie tip 4).

Je wilt het voer dus monitoren om te zien of de kat eet en je gebruikt het om jouw aanwezigheid aan iets leuks te koppelen voor de kat. Naast voer, kan spel ook een wijze zijn om de kat te leren dat je leuk bent of dat het weer veilig is. Dit vraagt goed kijken naar de kat. Er zijn katten die zo sterk prooivanggedrag tonen, dat een veertje aan een stokje of ander bewegend voorwerpje (Cat Dancer®, Magic Wand®, tickler) ze uit angstgedrag kan halen. Beweeg het speeltje altijd van de kat af en laag over de grond - je arm wijst dus omlaag en beweegt vloeiend en rustig - en kijk goed of de kat naar voren komt, of een poot uitsteekt en niet verder wegkruipt of naar achteren beweegt. Je wilt de kat niet laten schrikken of banger maken: blijft het gedrag van de kat goed lezen en bij twijfel direct stoppen.

Naast dat je samen met de kat speelt, als dat kan, wil je de kat zelf veel gelegenheid geven te spelen. Ook katten die angst en stress tonen in je nabijheid, zijn op een rustig moment in huis en in je afwezigheid vaak aan het spelen of ontdekken. Dat is juist voor hen van groot belang om minder stress te gaan ervaren. Zorg voor veel verschillende speeltjes en leg ze op verschillende plekken. Wissel ze om de dag. Bijvoorbeeld een pluizig speeltje, een speeltje met veren, een balletje op de ene dag en op de andere dag een speeltje met kattenkruid, een muisje en een pluche aan een touwtje. Let op: gebruik alleen speeltjes met kattenkruid bij katten die niet bij andere katten zijn en geen agressie naar je tonen, omdat kattenkruid opwindend en ander sociaal gedrag kan ontlokken.

Tip 4 – Geduld loont, laat de kat het initiatief

Als je opvang voor een of meerdere katten verzorgt, wil je helpen. Als helpende mens willen we vaak contact maken. Dat is heel logisch, maar het kan erg bedreigend zijn voor een kat die getraumatiseerd is, in een totaal onbekende omgeving en jou nog niet goed kan inschatten. Hoe moeilijk het dus ook is: laat het initiatief aan de kat. Tenzij de kat nooit voldoende gewend was aan mensen, zal het dier op zijn moment naar je toe komen en vanuit dat initiatief kun je contact gaan maken. Zorg dat je veel bij het dier bent, als dit geen extra stress geeft (!), met iets te lezen – rustig zittend. Veel katten die mensen gewend zijn, kennen een rustig zittend mens als veilig en zullen deze opzoeken. Het moment dat je opvangkat voor het eerst op je schoot klimt of een kroel komt vragen, komt bij deze katten echt... geduld loont!